

Előfizetési árak:

Egész évre 5 frt - kr.
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr.

Minden a lap szellemi részét illető
kérdéseknek a szerkesztőségbe (földi
város, papnövelde utca 9. sz.) - az
előfizetők, hirdetések és felhívások
esetén a kiadói hivatalba, Huszár István
könyvtárosnak kell fordulni.

Megjelen vasárnaponként.

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetési árak:

Egy négyhasábos petitszer
ára bélyegen kívül 8 kr.
Többesúri közléseknél árked-
vezmény.

Hivatalos hirdetések

100 szög 2 frt 30 kr. bé-
lyeggel együtt - minden
további megkezdett 100 szög
után 1 frttal több.

Kéziratok nem adtnak
vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A közeledő új évnegyed alkalmából felkérjük t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejár, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjék.

A kiadóhivatal.

Nyitra megye házi ipara.

(2. cikk.)

Nyitra megyének még a közelmúltban is virágzó volt azon házi ipara, melyet szaképzett iparosok űztek.

A szakolcai posztó nem csak a budapesti országos vásárokon bírt nagy kelendőséggel, hanem még Bécsben s Brunnben is. A privígyei és nemetprónai kevesebb finom posztó is nagy elterjedésnek örvendett.

A miavai szitászövők, a bukóci pokroccsinalók, a brezovai timarok, az ó-turai és bottfalusi esztergályosok és sajtosok, a kosztolnai és verbóci takácsok nem csak a belföldön, hanem az egész Európában, sőt Kis-Ázsiában is árulták saját készítményeiket, amiből tetemes jövedelemre tettek szert. Azonkívül még a mezővárosokban lakó vargák is csizmadiai, szabók, szűrszabók és szűcsök is legtöbbször házi ipart űztek, amennyiben kész csizma s illetve ruha varrással foglalkoztak s áruikat a vásárokon adták el.

Az utolsó évtizedekben azonban ezen fejlett házi ipar rohamos hanyatlásnak indult.

Házilap posztó és a bukóci pokroccsinalók teljesen megszűnt. A miavai szitászövet a gyári szelykészítmények lassan egészen leszorították a piacra. A brezovai timarok közül már sokan Amerikába vándoroltak ki, mert odahaza megélni nem tudtak. A takácsok száma is erősen megfogyott s akik megmaradtak, azok is csak a kendervásznat szövik a földmivelők számára. A privígyei és nemetprónai posztósok iparüzése inkább csak a létért való küzdelem, mintsem jövedelmező foglalkozás. A vásárokról jaro iparosok pedig már csak úgy tengődnek s leginkább csak a szeneci, ersekújvári és galgóci csizmadiai és vargák által meg helyt.

Legjobban tartotta meg fen magát az ó-turaiak faipara és sajtkereskedése; mert a faarukkal a Balkán-államokban, a sajttal pedig Lengyel- és Oroszországban még élénk házió kereskedést űznek.

A házi iparnak ezen hanyatlása természetesen maga után vonta az illető vidékeknek elszegényedését. A régi iparosok s azok utódainak egy része a mezőgazdálkodásra tért át, sokan kivándoroltak, egy részük pedig tovább folytatja a sorssal való küzdelemet; de régi jöletnek már nyoma is vesztett.

Ezzel pedig nemesak a nemzeti közvagyon csökkent, hanem alábbszállott a ne-

pesedés is, ami pedig minden nemzetnek legnagyobb vesztesége.

Látva ezen mostoha viszonyokat, önkénytelenül merül fel azon kérdés, nem lehetett-e a házi iparnak ezen hanyatlását megakadályozni?

S ha bővebben vizsgáljuk azon okokat, melyek ezen állapotokat előidézték, be kell vallanunk, hogy ennek oka nembánom-ságunk s a közgazdasági ügyekben való tájékozatlanságunkban rejlik.

Másuttal például első sorban az iparos vidékeket kötötték össze vasutakkal, - nálunk mintha csak gondosan mellőzni akarták volna; éppen az ipart űző Morvamelleknek és Privígye s Nemet-Prónának nincs vasútja, hanem a nyers terményeket feldolgozás végett messziről kell tengelyen oda, a kész árukat pedig ismét tengelyen visszaszállítani.

Mulasztás az is, hogy a házi ipart az állam mindennemű semmi kedvezményben nem részesítette, holott a nagy gyáraknak különféle előnyöket törvényileg biztosított.

S ha ehhez hozzávesszük még, hogy a kisebb iparos az olcsó hiteltől teljesen el van zárva, s éppen azért a modern technika vívmányai szerint szerkesztett újabb gépeket megszereznie módjában nem áll, - továbbá, hogy készítményeit magának kell hazalás, vagy pedig vásárokra való járassal - tehát sok idővesztéssel - eladnia; tisztán látjuk, hogy a házi iparosoknak helyzete sokkal kedvezőtlenebb, mint a nagy gyáraké, s azért csodálkozni sem lehet azon, hogy egymás után mennek tönkre.

Az egyedüli előny, melylyel a házi ipar a gyárakkal szemben bír: az olcsóbb s megbízhatóbb kézi munkaerő. Az iparos családjaival s esetleg segédeivel, a kiket a családhoz tartozóknak tekint, kora reggeltől késő estig, a vacsora idejéig dolgozik, sőt ha nagyon sűrűs a munka, azon túl egész éjjelig, a nélkül, hogy egyiküknek is eszébe jutna strajkolni s a munkaidőnek s órára való leszállítását követelni. A majus elsejének megünneplése után sem epednek; mert hiszen a vasár- s ünnepnapokat s a külön családi ünnepeket együtt űlik meg a családi körben.

A házi iparnak ezen egy előnye is különösen nemzeti és társadalmi szempontból annyira fontos, hogy minden állam már csak ezért is fordít nagy gondot az ipar ezen nemének fejlesztésére. Külföldön egész vidékeket találunk, ahol a nép kizárólag a házi iparral foglalkozik. A skót cipészek például Anglia lábbeli szükségletének legnagyobb részét kepepek fedezni. De ismeretesebbek nálunk a délnémet gyermekjátékok, nürnbergi áruk, a schwarzwaldi órák, melyek szintén a házi ipar termékei. A bécsi s karlsbadi cipőt is jó részben a vidéken varrják. S ezen kívül meg számtalan más iparcikket állítanak elő hazilag - egyes országokat nem is említve - csak szomszéd-

dunkban Cseh- s Morvaországban és Sziléziában.

Már pedig ha valamely nemzetnek, úgy bizonyosan első sorban nekünk kell arra törekednünk, hogy minden alkalmas eszközt megragadjunk, s felhasználjunk arra, hogy nemzeti, társadalmi s közművelődési viszonyaink konszolidálódjának, s megismosodjanak. S erre hatalmas eszköz a házi iparnak rendszeres fejlesztése.

Hiszen vonjunk csak párhuzamot a gyári s házi ipar között oly téren, ahol mindkettő versenyképes.

Privígyén például posztógyárat állítanak fel, melyben ezer munkás nyer alkalmazást. Ahhoz még ruhagyár is járul, ahol 500 szabó kap munkát. Ez közgazdaságilag nagy haladás; de más tekintetektől? Az a másik ezer munkás mind azt tudja, hogy sorsa jobbra nem fordulhat, - ő amíg csak munkabíró, megkeresheti kenyérét, hogy mi történik azontul, az a sorsnak títka. S azért ezen amúgy is százelelő összeverődött tömeg hálás talaja az igazásnak; mert hiszen őt mi sem köti azon vidékhez, vagy országhoz, ahol dolgozik. Ha onnan elkerül, reménytelen életet tovább folytatja másutt.

Ellenben ha elernünk sikerül, hogy 250 mester átlag 3 segéddel, tehát összesen ezer munkás foglalkozik posztókeszítéssel, - 100 szabónak pedig átlag 4 segéddel, összesen tehát 500 embernek kész ruhavarrás az ipara: az 1500 munkás közt 350 önálló s jobbmódu polgárunk van, akik sorsukkal melegekedtek, - a segédek pedig jól tudják, hogy belőlük is lesz majd mester, s epedve varják az időt, amidőn majd az önállóságnak örvendenek, s családát alapíthatnak.

Közgazdasági tekintetektől tehát egyre megy, akár a gyárak állítanak fel, akár pedig a házi ipar fejlődik olyan magasabb fokra. De valjon nemzeti, társadalmi s közművelődési szempontból is mindegy-e, arra bizonyosan nem kell válaszolnom.

A gyáripár mellett folyton szaporodik a proletárok száma, míg a házi ipar fejlődésével egyre gyarapodik a polgári osztály, melyre minden országnak szüksége van.

Nyitra megye területén, minthogy itt már meg van vetve az alap, nem is űtközik valami óriási akadályokba a házi iparnak nagyobb mervű fejlesztése. Csak arra kell ügyelnünk, hogy minden iparág olyan vidéken gondoztassék, ahol arra a viszonyok (így a nép hajlama, a nyers anyag könnyebb beszerzése, folyóvizek) kedvezők.

Igy az ó-turai, brezovai, privígyei és nemetprónai ipar megfelelő eszközök alkalmazása mellett oly fokra emelhető, hogy a gyárakkal is versenyezhetne. A miavai szitászövet hanyatlását megakadályozni nem lehet, mert vevő közönsége, a kisebb malomok mindegyre vesztienek tert. E helyett azonban behozhatunk a selyemszövet, s készíthetnénk szitászövetet s más a nepuel

is kelendőséggel bíró cikkeket selyemből. Olyan népnél, mely a szövőiparban járatos, az ilyen átmenet nagyobb nehézséggel nem járna. Továbbá gyámolítani kellene a különféle lábbelik készítésével foglalkozó iparosokat úgy, hogy azok ne csak a nép számára varrják, s a vásárokon adják el áruikat, hanem hogy a bécsi s karlsbadi cipőt is szorítsák ki piacunkról.

Nagyobb súlyt kellene helyeznünk arra is, hogy a timárság, a kosárfonás és himzés mellett mint új iparág a díszmű s a nyerges áruk, a fajpar mellett pedig a gyermekjátékok készítése nyerjen elterjedést, mely cikkeken oly nagy a behozatalunk, hogy ezekért a külföldre sok millió forint vándorol ki évenként.

A szabóiparnál a kész ruha varrása oly foglalkozás, mely szép jövedelmet biztosíthat.

Azon iparágak közül, melyekkel a nép foglalkozik, a kosárfonás s a himzés volna első sorban gondozandó.

Most már azonban azon kérdés merül fel, milyen módon lehetne a házi ipart nagyobb mértékben oly módon felkarolni, hogy annak jövedelmezése mindig biztosítva legyen.

Ez nem csekély feladat ugyan, de azért nem olyan, hogy azt jó sikerrel megoldani nem lehetne.

Az egész dolog lényege az, hogy a házi iparosok a nyers árukat ép oly olcsón szerezhessék meg, modern gépek segítségével ép oly jól dolgozhassák fel, s azután ép oly könnyen értékesíthessék a kész árut, mint a nagy gyárak.

Magukra hagyatva azonban ezt az egyes iparosok el nem érhetik, - hanem csak egyesült erővel.

Az egyesülésnek több módja van. Csak nemrég olvastuk, hogy Pozsonyban a házi ipar támogatására egyesület alakult. Az ilyen törekvés nagyon szép, s egyes iparágknál valóban hasznos is hoz, mert egyes cikkeknél vevőket biztosít, de nagyobb mervű tevékenységre nem alkalmas, mert a tagok jóakarata képezi a támogatás határát. Ép olyan pártolásban részesíthetik egyes nagy kereskedők is a házi ipart, pl. nagyobb szállítók, ha egyes iparcikkek elkészítésével a kis iparosokat bízzák meg.

Az egyesülésnek másik módja a részvénytársaság. - De ez is, habár némileg segíthet is a bajon, azt gyökeresen nem orvosolhatja. A részvénytársaságnak célja ugyanis az, hogy a részvényesek osztalékot kapjanak. Az üzletvezetés tehát első sorban oda irányul, hogy a nyereséget biztosítsa, ha a kis iparosok a mellett némi hátrányt is szenvednek.

Az egyedül megfelelő egyesülés: a szövetség, mely nemesak a tagok befizetett üzletreszeit, hanem azoknak közreműködését is veszi igénybe, a mely tehát az egyesü-

nek egész ipari tevékenységére kihat, s ami az elsőben kimutatja Stentrup, mely kötelességei vannak az államnak az atheismussal szemben, mely az iskolákban és az életben befészkelte magát, ha az anarkia malmára nem akarja hajtani a vizet és mily eszközöket s módokat kelljen e küzdelemben használnia. Oly mesterleg rámutat a mai politikai s társadalmi bajok forrására, hogy sok elfogult embernek, ki a kereszténységet a maga valódi érteke szerint nem tudja méltányolni, meg kell nyitnia szemét.

A másik tanulmányában az állam és az egyház ma annyit fészegtetett viszonyát fejtegeti s a liberalizmus rendszereit, melyek éppen e viszony helytelen fel foglása miatt egykepen veszedelmese az egyházra és az államra. Jobb olvasmányt ennél, mely röviden és mégis kellő tájékoztatással tárgyalná ezt a kérdést, alig tudnék ajánlani, ajánlom is kivált a mi „jó“ katolikusainknak, ha igazán szeretik ismerni az igazságot.

A kötet 2-ik része értekezésekből és költeményekből áll, melyek a növénydekek eredeti dolgozatai. Mind tárgyukra, mind pedig kidolgozásukra csupa szemem szedett darab; meglátszik rajtuk az iskola mostani buzgó igazgatójának, Franciscy drnak vezető keze.

A szorosan tudományos értekezések egyike az emberi nem egységét, a másika az egyiptológia és assziológia vívmányait a bibliára való alkalmazásukban, harmadika árpád házi sz. Erzsébet életét tárgyalja. A költemények között ott van Mitthuch Ébresztője is az iskola megalapítása napjaiból, mely mintegy megörökítője az akkori páratlan lelkesedésnek.

A 3-ik rész az iskola diszgyülesein tartott beszédek és eredeti értekezések, illetőleg azok legkiválóbbjait tartalmazza, melyeken ismét a tagok tudományos és elő-

TÁRCA.

Munkálatok.

Kiadta a nyitrai nagyobb papnöveldeintézet magyar egyházi-irodalmi iskolája. 1894.

A magyar sajtó legifjabb terméke, igazi udonság a fevidékek, a nyitrai püspöki liceum hittanhallgatóinak a kiadványa az, mely fennebbi címen most látott napvilágot.

A szemle ritkán teljesített oly kedves kötelességet, mint midőn ez alkalommal a növénydekek ezen első irodalmi zseنگेत olvasóközönségének bemutatja. Hisz a kötet, a Szemle t. i. es a kiadványt bizonyos szellemi rokonság köti össze. Amazt a tanárok szerkesztik, ezt tanítványaik írtak. A szemle is meg az egyházi-irodalmi iskola is egy es ugyanazon törekvésnek közömi eredetű, a fevidéki katolikusok között a vallásos kultúra érdekeit szolgálja. Egy es ugyanaz az otthonuk, egy es ugyanaz a hazájuk, a szemle is meg az egyházi-irodalmi iskola is egy es ugyanazon törekvésnek közömi eredetű, a fevidéki katolikusok között a vallásos kultúra érdekeit szolgálja. Egy es ugyanaz az otthonuk, egy es ugyanaz a hazájuk, a szemle is meg az egyházi-irodalmi iskola is egy es ugyanazon törekvésnek közömi eredetű, a fevidéki katolikusok között a vallásos kultúra érdekeit szolgálja.

Az egyházi-irodalmi iskola, melyből ez az első kötet most kikerült, kiegészítő része a liceumi oktatásnak, hol a hallgatók tollal tanulnak értekesíteni es fejlesztetni azt, amit az előadások alatt szóval elsajátítottak. Ez az intézmény mi nálunk a legújabb korból való s a lelkesedésre, mely annak idején elrehozta, oly jól esik visszaemlékezni.

Jól is emlékszünk rá, 1888. nov. 2-ka, a halottak napja volt. Növénydekeink sirokat látogatni mentek, mint minden esztendőben. S míg odajártak, hol életet enyészett takar es csak a kegyelet őrizi a multak emlékeit, a temetőben: azalatt a szemináriumba érkezett Roskoványi püspök levele, melyben örömenek adva kifejezést, az intezet kormányzoja, Csippek dr. feltérjesztése értelmében a magyar egyházi-irodalmi iskola felállításának tervét szemináriumban jóváhagyta.

Igazán nem a halottak napjára, de a feltámaszás ünnepére illő mozzanat. Volt is hatása a fiatal levitékára! Sohasem láttam akkora kitörő lelkesedést, mint a milyenre a hazatért teológusokat ez a hír ragadta. Mintha csak egy ország elfoglalásáról lett volna szó, melyen évtizedeken át hiába fáradt egy lelkes hadsereg, olyba vettek az ifjak az új kulturai intézmény felállításának híret a fevidéki emporiumban, az ősi Nyitrában.

Nem alap nélkül. Mert az ország előkelőbb szemináriumaiban már évtizedek óta viragoztak hasonló iskolák, a budapesti meg éppen 1881-ben ünnepelte fenállásának felszazados jubileumát. Regén éreztek a nyitraiak, hogy nekik is ezek sorába kellene állani.

Most megvolt tehát, ami után vágyoztak. Mintha a szeminárium egy felszazad-dal előre lépett volna, úgy vettek a hírt az ifjak, azzal a hamisítatlan idealizmussal es tiszta lelkesedéssel, mely csak az ifjukort jellemzi.

A tervet tett követte, egy néhány hét alatt az előkészületek befejeztével nagy es díszes közönség jelenlétében megtartott az iskola megnyitó-gyűlése s a nyitrai teológus büszke volt rá, hogy egy alkotmányos címmel gazdagabb lett, a mit semmiért se

adott volna, midőn a vasárnap delutáni gyűléseken, mint irodalmi társulat tagja, úgy beszélhetett, hogy: tisztelendő tagtárs, tisztelendő iskola!

Azóta 6 év mult el. Az iskola első tagjainak es megalapítóinak nemes lelkesedését az utódok vesztá-tűzként őrizték s munkálkodásukról évenként az evzáró ünnepies gyűlésen számolnak be a közönség előtt.

Az idén már nagyobbab gondoltak s az eddigi évek irodalmi termékeiből a javát kiválogatva, önálló kötetben „Munkálatok“ címen a nyilvánosság elé bocsátották.

Most hogy előtünk fekszik ez a kötet, az első kötet, úgy érezzük magunkat vele szemben, mint a kertész, mikor az általa elültetett fa az első gyümölcsöt meghozza. Senki sem tudja, csak ő, mily kedves az neki, mert ő ültette a magot, ő öntözte először; ő figyelte a mag első csirázását. En is ott voltam, ahol ezt az irodalmi faeskat ültették, melynek én ez a kötet az első gyümölse. Pars fui. Hála legyen az Istennek, nem hiábavaló volt fáradozasunk.

A 319 lapnyi kötet, mint irodalmi termék is megállja helyét s az olvasóközönség, ha kezebe veszi, meggyőződik arról, hogy annak komoly, sok irányú es tudományos tartalma nem szárnypróbálgatási mutatvány-zettel fog olvasni.

Három részre van osztva. Az első Stentrup tanárnak két jeles tanulmányát: Az állam es az atheismus es Az állam es az egyház - németből fordítva tartalmazza.

Kitűnően választott az iskola es igazán zamatos magyarsággal oldotta meg feladatát. Ezeknél korszerűbb tanulmányt nem nyújthatott volna a magyar közönségnek, melyet a mai egyházipolitikai időben éppen a fennebbi kérdések foglalkoztatnak.

nyereségre szert tesz, az mind tagjainak közös vagyona, melyben egyaránt osztozkodnak.

Hosszas dolog volna az egyesülésnek ezen módjai között a jogi különbségeket feltüntetni, s azért a szövetkezetek előnyét csak az életből merített példákkal akarom kimutatni.

A cipőgyáros ha 100 forint értékű árut vesz készpénzben, rabatt- és scontolevonással (árengedményekkel) legfeljebb 90-95 forintot fizet azért. Ellenben a kis iparos már harmadkezből veszi, és pedig olyképen, hogy a nagyobb kereskedő a gyárból szerzi meg az árut, s hozzászámítva a szállítási stb. költséget, saját hasznát s a kisebb kereskedővel szemben elvállalt risicot, körülbelül 20%-al drágábban adja azt tovább, a kis kereskedő pedig a kis iparosnak ugyanazon címenek utján 20%-ot számít fel, s így ez a gyárban száz forint értékű árut tényleg 140 forintot fizet meg. A míg tehát a gyáros egy pár cipőhöz pl. 2 forint értékű árut használ fel, addig a kis iparosnak ugyanolyan cipőhöz 3 forint értékű anyagra van szüksége. Vagyis a gyárosnak már a kész cipő sem kerül többre, mint a kis iparosnak a feldolgozó anyag. De ha a szövetkezet venne a nyers árut, a kis iparosok is epele olcsón juthatnának ahhoz, mint a gyáros.

Avagy például a privyvegi postások egyszer arra vállalkoztak, hogy nagyobb mennyiségű pokrócot szállítsanak a hadsereg számára; de az üzlet bizony nem sikerült. S miért? Mert mindegyik más minőségű gyapjút dolgozván fel, a pokrócok minősége nem volt egyenlő, s mert sokan az üzlethez elegendő tőke felett sem rendelkeztek. De ha a dolgot a szövetkezet veszi kezébe, ha egyforma gyapjút ad feldolgozásra, úgy vállalkozhatik a nagyobb szállításra is, mint a gyáros.

Igaz ugyan, hogy a szövetkezes hitelt vesz: mert abba már sokan belebuktak, egyebek közt pl. a n-prónaiak is. Ez azonban nem azt bizonyítja, hogy a szövetkezés maga rossz, hanem azt, hogy vagy maga a vállalkozás volt célteljesített, vagy pedig hogy a vezetés volt hibás, vagy plane rossz-hiszemű. A csekély penzzerővel alakuló szövetkezet epele kevesse életképes, mint az melyet ahhoz nem értő, vagy meg nem bízható emberek vezetnek. De ha a szövetkezetet valaki kereskedő szemlében szakavatott s rátermett igazgatóval vezeti, s ha elegendő üzleti tőke felett is rendelkezik, jótékony közgazdasági hatása el nem maradhat.

Honnan vegyék azonban a többnyire szegény iparosok azon nagy tőket, mely az első berendezésekre és az üzlet folytatására szükséges? A maguk erejéből bizonyára nem képesek azt előállítani, mert az ő befizetendő üzletreszközök csekélyek ahhoz, s azért olcsó s bő hitelre van szükségük. A nagy tőke nem szívesen támogatja a szövetkezeteket, s azért az államnak kellene azokat kezdetben felségienie olyképen, hogy nekik hosszú lejáratú s nagyon olcsó kölcsönöket adna, s a közhatalóságok feladata volna, a közpénzek egy részét takarékosan helyett az ilyen szövetkezeteknél elhelyezni.

Mivel azonban a boldogulásnak sulypontja a szövetkezetek vezetésére esik, kívánatos, hogy nagyobb területre, vagy még inkább az egész megyére terjedő központi szövetkezet alakítsanak, mely azután egységes s celtudatos vezetés mellett a házi ipar összes ágaira terjesztené ki működését.

adasi képzettsége megnyilatkozik. Ezek közül különösen kiemelendők a Renanról és a polgári házasságról szóló fejtegetések, melyek bármely irodalmi férfiú tollához méltók.

Ez a kötet tartalma. Változatos és tartalmas, tudományos és szépen megírva, valamint igen izlelesen kiállítva. Minden dolgozat mellett ott áll a szerző neve, anélkül először találunk a hasonló iskolai kiadványokban, nem helytelen újítás, melyben a fiatal munkásokra egyrészt elismerés, másrészt buzdítás foglaltatik. Mar pedig, akik úgy tudnak írni, és oly alaposan oldják meg feladatukat, mint e kötet dolgozói, azok megérdemlik, hogy a közönség is vegyen tudomást róluk.

Ennek a kötetnek továbbá nemcsak egyszerű irodalmi jelentősége van, mint hasonló kiadványoknak, de egyúttal élő bizonyosság is kell annak szolgálata egyházmegyénk hazafias reputációja érdekében. Itt, e könyvben, a nagy közönség maga előtt látja azt a szellemet, melyben a megyének papjai nevelteknek.

Am, különösen a távolabbi magyar vidékek, ahol nemelyek azt gondolják, hogy Nyitra és vidéken magyarul se tudnak, olvassák el ezt a kiadványt s ne holmi előítéletek, de a való után képezzenek magoknak fogalmat vidékünkéről, papságunkról. E könyv magyarságával, úgy hiszem, meglesznek elégedve. Már pedig ez csak egyszerű reflexe intézetünk belső életének, szellemének, munkálkodásának.

Működés tehát az egyházi irodalmi iskola tagjait ezen sikerült első kiadványuk alkalmából üdvözöljük azon szolgálatért, melyet ezzel önmaguknak és egyházmegyéjüknek tettek, kívánjuk, hogy egyház- és hazaszeretők, melynek ezekkel a munkálatokkal adoztak, ilyen épen maradjon meg a századok utáni késő utódjaikban is.

dr. Maróthi.

Nyitra megye nemzeti fenállásunk ezeréves fordulóját méltóan készülni megünnepelni, s az ennek emlékére alkotandó művek egyik legszebbje s leghasznosabbja volna bizonyítékul olyan központi szövetkezetek alakítása, mely a megye házi iparának összes ágait hatáson karolná fel; mert ez által nagyban járlna a közvagyonosodás s a nemzeti szellemben való fejlődés alapjainak megszilárdításához.

Hovóth József.

Katholikus nagygyűlés Pozsonyban.

(Saját tudósítónktól.)

Pozsony, 1894. jún. 29.

A gyűlés kezdetét vette 2 órakor a dombban a „Veni saucte”-val, melyen a tömörkedő népen kívül a pozsonyi és vidéki arisztokrácia, intelligencia nagy számban volt jelen. A Veni saucte után a gyűlés felülnést keltett, hogy *Isabella* *Therese* és legidősebb leánya szintén részt vett, ugyazint Chotek grófnő főudvarmesternője. Az ülésen jelen voltak: Gróf Zichy Nándor, gr. Eszterházy M. Miklós, gr. Szapáry Péter, herceg Pálffy Miklós, gr. Dezasse Emil, gr. Vrecourt de Lavaux, gr. Dezasse Ferenc, Rakovszky es. es kir. kamarás, br. Walterkirchen, gr. Zámolyosky Jenő, hg. Hohenlohe Clodwig br. Roishausen Miksa, Zneskál Zoltán Arva vm. volt alispánja, Marschall Antal pozsonyi gyáros, Sayfert es Palugyay Jozsef nagykereskedők, dr. Kuncz ügyvéd stb. stb.

A páholyban a hölgyek között: Gróf Szapáry Gabriella, Walterskirchen báróné leányával, hg. Odessalchi Valeria, továbbá az udvarhölgyek közül gr. Batthyány Mária, Szecheny Ernesztin, Chotek grófnők és mások. A pozsonyi káptalan Dankó püspök vezetése alatt csaknem teljes számban; Esztergomból Rajner es dr. Csernoch János kanonokok; Nyitrai Váner, Durdik es Katona kanonokok, Póda soproni apátkanonos es Györfő Mohl kanonok, s még számos más ismeretlen digitarius. A gyűlésen mint egy 8000 ember vett részt. A Dubszky-fele nagy terem, mely merveiben a bécsi Musik-vereinssaalra emlékeztet zsúfolásig megtelt, mint egy 1500 szek és a többi allokelyek s a karszatók csaknem lerokadtak az atlaszi teher alatt; a meléktermek is mind tömve voltak. A teremben tartott a magyar es nemzet szónoklat, míg a tót beszédet több mint két óráig mintegy 4000 embernek Jedlicska Pál f.-diósi esperes-plebanos tartotta utánozhatlan hovável es könnyedséggel a szabad eg alatt.

Eszterházy Miklós Mária magyar nyelvén nyitja meg a gyűlést es jelenti, hogy az államtitkárhoz, a papa ó szentségéhez, hódoló távirat küldetett (Eljenzés). Nagy nyomatékkal, minden ellenkező híreszteléssel szemben, emlékezik meg gróf Zichy Józsefről, ki *Karsbaddól a gyűlést lelkes táviratban üdvözli*, mit a gyűlés dörgő eljenzéssel magaeva tesz. Az uralkodóról akként emlékezik meg, hogy megnyugszik az isteni Gondviselés intézkedéseiben, a nélkül, hogy kutatni akarná az Isten szándékát.

Kijelenti, hogy folytatni akarjuk a küzdelmet (riadó helyeslés). Ebből a szónok gróf (t. i. a lelkesedésből) újabb bátorságot merít. Azt hiszi, hogy a katolikus mozgalom többé megszűnni nem fog. Megvizsgálni kell azokat, kik a liberális programot megal-

kották, a nélkül, hogy megkérdezték volna a népet.

Bennünket megtámadtak, mondá, mi is ugyanazon fegyverekkel lankadatlan folytatjuk. Minden vidéken katolikus gyűlések tartandók. Tömörülni kell azért, mert közel az idő, midőn újra dönteni kell, kiket tisztelünk meg bizalmunkkal. (Zajos helyeslés).

Eszterházy gróf élénk verve-vel előadott megkapó, fordulatokban gazdag beszédét feszült figyelemmel hallgatták.

Utána *Otoeska Károly* volt a második szónok: A szuverén állam és a szuverén egyház jogait igyekezik kiemelni német nyelven. Feltűnteti, hogy az állam nem lehet a valódi jog forrása, mert Brutusnál approbálja az orgyilkosságot, később másoknál a hamis esküt, a hitlenséget, tehát mindazt, a mit az Isten és a szuverén állam, ugy a szentírásban, mint a lelkiismeretben megtilt. Otoeska lassan, okadatolva, következetesen, kerlelhetlen logikával taglalja az állam hatáskörét Isten es ember törvényeiben. Kijelenti, hogy Krisztus egyházát nem az állam jóváhagyásával akarja függővé tenni, hanem: „hallgassatok meg azt, a kit hozzatok küldöttöm.”

Mike Károly a Komáromból mar ismert csengő hangú szónok, az autonomia szükségességével foglalkozik. Megragadó, lelkesítő szava magával ragadja a hallgatókat es rivalgó helyeslés szakítja meg hebe-korba a lángoló rhetort. Hangsúlyozza, hogy a katolikus vagyont ne nevezzük többé se tanulmányi- sem vallás-alapnak, hanem kath. vagyonnak. Midőn azt mondotta, hogy ne legyen többé jutalma a politikanak, vagy kortes jutalom reneteg zaj es háborgó helyeslés, ugy hogy a szónok szóhoz sem tud jutni.

Prohászka Ottokár a szociális kérdés megoldását taglalja németül. Mintha egy nagy harangot huztunk volna meg ugy kondult érces szava. Fajlajja, hogy a szegény emberek napról-napra függőbbek lesznek, ugy hogy a társadalom maholnap millionáriusokból es proletáriusokból fog állani. (Fárlengető tüntetés). Die Reichümer steigen, die Menschen sinken. A toleranciát jellemtelenségek nevezi. E beszéd hatása alatt nem haboztak kijelenteni, hogy Prohászka a legnagyobb szónok Magyarországon.

Prohászka szónoklata igazi gyöngyét képezi a hallott beszédeknek Dacára a nagy hőségnek, dacára az előhaladott időnek, állandó figyelmet kelt. Élénk kérdéseivel, káprázató hasonlataival, képleteivel oly hatást tett, hogy vele senki sem versenyezhet e hazában.

Utána *Banha István* ugyancsak kemény munkájába került, míg Prohászka nyomába le tudta követni a figyelmet Banha beszédét „az egyházpolitikai rendszer teteleiről az allamban.” Eleinte kissé elotogult volt, de később élénk tüzrel, dörgölő periódusokban szedett magvas gondolatokkal iparkodott kiemelni a magasroptú tárgyat. Habár hangja általában nem volt mert a hallgatók dimenzióihöz, mindazáltal nem egyszer, különösen beszéde második felében élénk visszhangot keltett szavával.

Ezután Zichy Nándor nemet zárbeszédet mondott. A gróf szava mindig gyujtó, mindig megragadó, de ma felülmúlta önönmagát. Kifejtette programunkat, hogy első sorban felkérjük a primást, hogy a püspöki karral egyetemben kérje a királyt, miszerint a törvenytől megtagadja a szentesítést. Az az orkánszerű tetszeshar, mely e szá-

vaknál kitört, tollal le nem írható. Kijelentette, hogy a pesti, komáromi, szabadkai, soproni, zsolnai, nagytapolcsányi gyűlések szervezői országos bizottsággá alakulnak es helyről-helyre, időre-időre mindenütt kath. nagygyűlések tartassanak.

Tetszés, eljenzés, kalap-, kendő lengetés stb. Dankó adta az áldást énekelve harsány hangon.

Ezen nagygyűlés alkalmával az ország különböző városaiból 82 üdvözlő távirat érkezett.

A nagygyűlés határozatai: Mi katolikusok a teletes vallás talaján állva, olvileg nem ismerhetjük el az egyház es állam különválasztását jogszerűnek; azon tenyvel szemben azonban, hogy az államhatalom magát az állam nevében az egyháztól olvileg mindenben függetlennek mondotta ki: mulhatatlan szükségességnek tartjuk, hogy az egyházi es állami illetékesség es hatáskör választó vonala es határa a két souverain intézmény, mint az emberi rendeltetés betöltésére szükséges eszközök természetéből kifolyólag állapíttassék meg.

Hazánkban az egyház es állam közötti viszony egy 900 éves történet útján kifejlet jogállapot. A katolikus egyház alkotmányos helyzete az állam törvényhozása útján egyoldalulag jogsértés nélkül meg nem masítható.

Mi katolikusok alkotmányos joghelyzetünkben királyunkat szeretjük es tiszteljük, mint szentegyházunk apostoli legfőbb vednökét is. Dynastiájának vagyunk tőrhetlen hívei es annak adozunk életünkkel es vagyonunkkal. Nepeink jóletét, hazánk dicsőségét elválaszthatlanul tartjuk királyunk szent személyétől es legfőbb tekintélyének vallásunk törvényei szerint alavetjük nezeiteink, hajlamainkat. Visszautasítjuk tehát mindazon elvek vallását, melyek szeretetünket es tiszteletünket elhomályosítják, fejedelmi fenségséget es tekintélyt sértik.

2. A nagygyűlés elodázhatlannak tartja a katolikus autonomia kérdésének magyarországbani megoldását.

Azon erős meggyőződésében, hogy az állam es az egyház közötti viszony alkotmányos, jogszerű es helyes rendezése alapján alkotott autonomia szentegyházunk jól felfogott érdekeinek erősítésére szolgál, fiú dolozattal fölír a magyar katolikus püspöki kar fejéhez, a főmagasságu bírónok Hecceprimás urhoz, hogy a magyarországbeli katolikusok önkormányzati ügyet, mely a katolikusok olveinek diadalra jutatasára van hivatva, hathatos partfogásában részeseitni kegyeskedjék.

3. Minthogy a társadalmi kérdés, melynek elodázhatlan megoldása mind hatalmasabban előterbe lép, meggyőződésünk szerint gyökeresen csakis az Isten es vallashoz való visszaterés által oldható meg, fogadjuk, hogy mindenek előtt a társadalmi forradalom minden árnyalata ellen a nyilvános életben állást foglaljunk, továbbá az „imadkozol es dolgozol” intelmek gyakorlati alkalmazásának érdekében a munkások körében a mertekletességet es takarékságot meghonosítani, a munkások anyagi, szellemi es vallási érdekei körül faradozni, őket mint testvereinket a szükségben oltalmazni es segíyezni es ezen ezelre a keresztény társadalmi egyletekbe lépni es ezek életbelepítését a szükséghez kepest teljes eronkből támogatni fogjuk.

4. Pozsony város es vidékének katolikus nagygyűlése csatlakozik a Budapest székes-

A mátyusföldi tenger.

(Folytatás.)

A Vág-okoza áradásról Vágbesztercéről június 19-ken ezeket írta levelezőnk: Jajszó es zokogás tölti be hazánk Tempe völgyét midőn e sorokat írom, mert az Ur keze nehezített ránk, olyan csapas érte vidékünket, milyenre 1813 óta nem emlékezünk. Láttuk hogy nő, dagad a Vág vize, a mit különben már megszoktunk, de ki gondolta volna mire ebredünk 17-diken? Megnyiták a katarakták, az eg esatornai s dörgve, zuga hõmpolyogtak az iszonyatos hullamok sópörve, rombolva mindent, mi utjokba került. Nem volt kimelet, nem volt irtalom. Hegytől hegyig zúgott az ár elõntve mindent, retet, veteseket. Jatsza nyaldosta az óriás fak törzseit s a következő percben magukba temettek a piszkos hullamok.

Szállák ezrei, tutajok, zsindeykötegek, szétronsolt hazak, loher-szenaboglyak, tehenelek, lovak bukdácsoltak a rohanó árban s nem volt emberi erő, mely dacolhatott volna vele. Teljes 24 óráig volt elõntve minden s csak ekkor kezdett visszanyomulni a víz rendes medrébe, maga után hagyva nyomort es ineseget. Az emberek sírva, zokogva alják körül a helyet, hol pár óra elõtt nagy remenyekkel kecsegtető v. esük volt s most? terdig erõ iszap, vagy köögörgeteg terül el remeयेiek helyen. — A Vágmenten levõ közegekben iszeg, nyomor uttoe föl tanycáját s remenyük ronjain konyazott szemmel neznek a szomorú jövõbe. — Harom napig el voltunk zarva a vilagtól; a posta-tavirda s vasuti közlekedes teljesen szünetelt. A rohanó ár nekivadult a vasuti tötesnek s több helyen elcsoporte, szétszaggatta, álmosta azt, ugy hogy legjobb esetben 3-4 het telik bele, míg az első vonat fog ismet mehetni erre. A postaközlekedes primitív, kocsihozak alulról s ugyanigy szállítják tovább föl-

felé s azért tudja Isten mikor jönnek e soraim Nyitra-ra?

Szép alkalma nyílik most a magas kormányának s affoldi testvereinknek, hogy meg ne feledkezzenek a süjtöt, koldusbokra jutottat felsõvidéki szegényekről. Raszorulnak az irtalmas szivre — megérdemlik! L.

Negyedről folytatolag a következõ értesítést vetjük:

Hazánk es gazdasági épületeink egyre duledeznek; a részenként lefolyt es a közseg egy részében meg mindig atfolyó szakadásvívólt atazik a finom humustalaj, süpedése folytán megrepeseli, rombaduleszi az épületeket. A közsegben levõ víz lecsapolásáról szó sem lehet, mert a széles ronaszág ezel egyenlõ tengerszinten van. Beeses lapja olvasói tájékoztatásul megjegyezem, hogy Negyed 100 méterrel alacsonyabban van a tenger színe felett Nyitra városánál. Doleesko mûszaki tanácsos úttanál atõretette a dunai töltést, így a határbeli víz alig érezhető módon apad. A termés ottvesszett. A kaposzta, krumpfi, a zoldseg egy napig sem állja a vizet, megrohad. Ezt megerzi a fõváros piaca is, a hova hajkõn törtent a szállítás. Nyitra megye es legmagyarabb közege a gazdaságbeli haladásnak már-már tetõpontjához jutott. Tavaly ötven ezer frtot akart saját részérõl áldozni egy vashid felépítéséhez! es most hajkeltalanjai az emberszeretõ szívek könyöradományaira szorulnak. Hogy is nem? Hozzávetõleges számitással az épületekben (300 ház csak 500 frtjával) 150000 frt kár konstatalható, a sártengerben uszó 400 hold (évi értéket es megmunkálását egybevetve 80 frt) körülbelül 320,000 frtot nyelt el; a kár egy fél-milliora tehetõ. Természetes, hogy ezt az óriási kárt, ha a Gondviselés ily csapas ismetlõetõl megkímél, csak évek hosszú sora után potolhatjuk. Mind e mellett éhínség nincs, mert a fõ- es alispán ur, Petrikovics Mátyás burgó szolgabirank által a

hajkeltalanok elmezésérõl celszerûen intézkedett. A szomszéd közegek keresztényi szeretete is táplálja az ügyfogyottakat. Mocsonok, Vágselye, Szimó, Totmeyer, Tardoskidd, Andó, Kópõsd, Nagymanya, Hosszszafu, Baba-puszta, Magyarsok nemesszívû lelkesek es jezszûi keszseggel elõzõkõdtek nyomorunk enyhítéséhez az elõlmi szerek hozatalában. Kiválóan Mocsonok gyorsan, sokszor es sokat segíyezett minket. A nagyhatalmú Isten fizesse meg kegyes adományait, sokszorososan es kanatosul.

A kormány is résztvevõ figyelemmel van irantunk, I. hó 26-án banatos körunkben megjelent Hieronymi Károly belügyminiszter ur, Klempa pozsonyi alispán, Levay képviselõk, több miúszteri titkár, mernoki tanácsos, a szomszéd megyei járasok szolgabirái, a vidékbeli intelligencia kísereleben. A pusztulás küszöbén, közel a gátszakadásnál, Negyed közege felkeresere, röviden üdvözöltem a belügyminisztert, kerve a kormány hathatos támogatását. Erdelkõdést lehetõ, biztató válasza után, közvetlen szemlelet folytán nyert tapasztalatot a pusztulás, a csapas nagyságaról. A hol a víz arja nem gátolt minket, minden hozzáférhető utcahalkocsiztunk, sok helyen tengelyi erõ vizben. (A belügyminiszter es kíserefe felõrag tartó látogatásával tûntette ki a piebános urat. Szerk.)

Szomorú tapasztalatokkal gazdagodva, biztató szavakkal bucsuzott el õ nagymeltozsága Negyedről, megjegyezve, hogy Negyed Vágvolgy összes közegei közt legjobban károsodott s így a legnagyobb részvetet es segélyt igényelheti.

Teljes bizalommal es alázattal fordulok a „Nyitra megyei Szemle” m. t. közönségéhez, meltozotassék penzbeli segélyadományával az árviz által tonkretetül károsultakat keserves helyzetükben meg-vigasztalni.

Kubicza Terenciusz, r. k. pleb., a segélykiosztó biz. elnök.

A

„HUNGARIA“

országos magyar vajkiviteli
részvénytársaság értesíti
a t. gazdaközönseget,

hogy irodáját **Budapesten, Dalszínház-
utca 10. sz. a.** megnyitotta és vajtermelésre vonatkozó bejelentéseket elfogad és vajszállítási szerződéseket köt; a **vajvételt** azonban csak f. é. október hó 1-én kezdi meg.

Ennélfogva felkérjük a t. gazdaközönseget mielőbbi bejelentkezésre, mert egy vajtermelésre berendezendő tejjgazdaság felszerelése tekintettel a már is beállott tömeges megrendelésekre legalább is 8 hetet vesz igénybe.

Részletes, az egész okszerű vajtermelést röviden tárgyaló szó- vagy írásbeli felvilágosításokkal legnagyobb készséggel szolgálunk.

A „Hungaria“ országos magyar vajkiviteli részvénytársaság igazgatója:

Báró Jósika Gábor s. k.,
elnök.

Kunkel Ivre s. k.,
vezér igazgató.

Champagne Toifel
MONOPOL SEC

JOSEF TOIFEL & Co

Grand Vin Mousseux de Zobor
NEUTRA.

Gyógyyszerű és olesó csemegeborul igen ajánlható Ausztria-Magyarország ezen legújabb, legfinomabb, legjobb és legolcsóbb, versenytőlküli pezsgője. Jótállással biztosítunk mindenkit, hogy pezsgőnk csak tisztán erjedt alkoholt tartalmaz és azért nemcsak egészséges embereknek, hanem betegeknek és idősöknek is ajánlható.

Árjegyzék:

	frt	kr
J. Toifel & Co. Monopol sec.	2	—
Excelsior Toifel & Co. Extra dry	2	50
Excelsior Toifel & Co.	3	—

Cég nélkül:

Sport sec.	2	—
Crement Rosé monopul sec.	2	—
Tois roses	2	—

Láda és csomagolás nem számítatik.

Tisztelettel **Toifel és Társa.**

A pezsgő csak akkor valódi, ha a következő dugónyomattal van ellátva.

AZ

ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET

(BUDAPEST, Károly-körut 3. sz.) 41. 1-0

működését **Nyitra** területén megkezdte, — képviselővel pedig alulírottat bízta meg.

Létjogosultságuk manapság egyedül a kölcsönösségre alapított biztosítási intézeteknek van.

Dijai olcsósága miatt Magyarországon egyedül fenti „SZÖVETKEZET“ fogja a közönség érdekeit valóban szolgálni.

A közönség jég és tüzbiztosítási díjak címén eddig évente jóformán annyit fizetett, mint a mennyit évi adója tesz ki.

— Az ezentúl másként lesz! —

A közönség eddig fizetett:

Részvénytársaságoknál:

400 frt értékű szalmatetőzetért, a 2:50 = 10 frt — krt.	Nálunk fog fizetni:
kötvényilleték — „ 60 „	á 1 frt = 4 frt — krt
bélyegilleték 1 1/2 % — „ 16 „	kötvényilleték 0 „ 00 „
összesen 10 frt 76 krt.	bélyegilleték — „ 06 „
	összesen 4 frt 06 krt

Takarmányfélék és gabonabiztosításért fizetett:

Részvénytársaságoknál:

400 frt érték után 1 óra á 50 kr = 2 frt — krt.	Nálunk fog fizetni:
kötvényilleték — „ 50 „	á 30 kr = 1 frt 20 krt
bélyegilleték 1 1/2 % — „ 04 „	kötvényilleték 0 „ 00 „
összesen 2 frt 54 krt.	bélyegilleték 1 1/2 % — „ 02 „
	összesen 1 frt 22 krt

A díjak olcsósága a lány vagy u. n. Generalbiztosításoknál még szembetűnőbb!

Az **ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET**-nél oly díjért mit az előtt valaki részvénytársaságoknál 1500 frt értéknek csupán 3 havi biztosításért fizetett, átalányban 3000 frt értéket biztosíthat **egész évre.**

Dijaink tehát 8-szorta olcsóbbak!

A szövetséget igazgatósága következő urakból áll:

TELEKI GÉZA gróf elnök, **CSÁVOSSY BELA** alelnök, **ANDRÁSSY GÉZA** gróf, **AHSBAHS LEO** lovag, **DESSEWFFY ARISTID**, **KOMJÁTHY BELA**, **MEGYERI KRAUSZ LAJOS**, **PECHY TAMAS**, **ROTHKUGEL ARNOLD** lovag, **RUDNYANSZKY BELA**, **SENTEKIRALYI KALMAN**, **SZARAY ISTVAN** gróf, **SZONYI ZSIGMOND**, **TELEKI SANDOR** gróf. Vezérigazgató: **SZONYI ZSIGMOND**.

A megnevezettek társadalmi és vagyoni pozíciója annyi garanciát nyújt, hogy a közönség teljes bizalommal biztosíthatja vagyonát a „szövetségetnel.“

A t. e. közönség minél számosabb megbízásait kéri és bővebb felvilágosítással szolgál teljes tisztelettel

Deák János

az **O. M. K. biztosító szövetséget** főgynöke, Nyitra.

NB. Minthogy szövetségetünk a megye minden községében ügynökségeket állít s az ügynökök megválasztásával én vagyok megbízva, felkérem mindazokat, kik szövetségetünk ügynökségét elváltatni óhajtják, hogy e célból hozzám fordulni sziveskedjenek.

• AGRICOLA •

ÉRCÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

ALÁÍRÁSI FELHÍVÁS

Nyitrai AGRICOLA ércöntöde és gépgyár részvénytársaság
cég alatt **HÁROMSZÁZEZER KORONA** alaptőkével

egy oly vállalat alapították, melynek tárgya a Nyitrai levő Weisz Sándor-féle gazdasági gépgyár, érc és vasöntöde cég alatt gyári üzlet folytatása, jelesen: gazdasági gépek és eszközök, száraz és munkagépek gyártása, valamint az ezen tárgyakkal való kereskedés leend.

A részvénytársaság alaptőkéje háromszázezer korona lévén, ezen alaptőke **1500 drb** névre szól, egyenként **200 korona — 100 forint** névértékű részvényre oszlik.

Az alapítók sem maguknak, sem pedig másoknak semmiféle előnyöket nem biztosítanak, mi okból a részvények névértékben bocsátatnak ki aláírásra.

Az alaptőke legnagyobb része már jegyezve lévén, az alaptőkének még nem jegyzett kisebb részére nevezve, ezenel nyilvános aláírási felhívás bocsátatik ki a következő feltételek alapján:

1. A kibocsátási ár 200 korona — 100 o. é. frt névérték.
2. Az aláírás alkalmával a jegyzett összeg 10%-a készpénzben fedezetül leteendő.
3. A jegyzett összeg készpénzben két részletben fizetendő, az pedig: 1894. évi szeptember hó 1-ig 50%, és 1894. évi október hó 15-ig 50%. — Az aláírásakor átadott 10%-nyi fedezet az első részlet lefizetésekor beszámítható.
4. Tulajdonság esetére az alapítók fentartják maguknak a redukálás jogát.

A részvények aláírásának jegyzési zárhatárideje 1894. augusztus hó 1.

— Aláírásokat elfogad: —

A „Nyitrai gazdasági egyesület“ titkára: **Meskó Pál** úr.
A „Nyitrai gazdasági egyesület“ alelnöke: **báró Friesenhof Gergely** úr.

érszékvári takarékpénztár,	postói takarékpénztár,	
komáromi első takarékpénztár részvénytársaság,	szenci takarékpénztári egyesület,	
lévai takarékpénztár,	trencsényi takarékpénztár részvénytársaság,	
nyitrai iparbank mint részvénytársaság,	első vágsellyei takarékpénztár,	
nyitrai hitelbank,	vágújhegyi takarékpénztár,	
nyitrai kereskedelmi és hitelintézet,	verőbi takarékpénztár,	
nyitrai néphaz részvénytársaság,	végül a részvénytársaság alulírott alapítói, úgy-	
nyitrai takarékpénztár,	szintén az alapítók végrehajto bizottságának	
nyitrai számbokréthi takarékpénztár,	központi irodája (Nyitra, Kalmár-u. 15. sz.) és	
	az ez által felkért megbízottak.	

Az alapítóknek Nyitra, 1894. évi május hó 2-án tartott üléséből. 36. 6-10.

Br. Schmertzing István.	Br. Friesenhof Gergely.	Gerstl Gyula.
Karsay Lajos.	Dr. Szulyovszky Dezső.	Meskó Pál.

MAGYARORSZÁG

TELJESEN FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **HOLLÓ LAJOS** dr., orsz. képviselő.

REGGEL az ország legtávolabb eső részeiben is már az olvasó kezeiben van.

A Magyarország politikai, közgazdasági és társadalmi tudósítása val az összes lapokat megelőzi.

A Magyarországban a közönség már kora reggel olvashatja az országgyűlés tárgyalásait kimerítő alakban, az aznap összes kül- és belföldi eseményeket, kimerítő tozsdai tudósításokat stb. stb.

A Magyarország eddig is tanujelét adta, hogy terfias bátorsággal küzd az ország függetlenségéért és önállóságáért, és szembe száll minden korrupcióval és közéletünk minden visszaélésével megújítottai törekvések.

A Magyarország független minden hatalomtól, minden magánérdektől senkinek alárendelve nincs, s így álláspontját nyíltan és egyenesen mondhatja ki bárkivel szemben.

A Magyarország ezen törekvéseiben a közönség részéről már eddig is nagy támogatásban részesül, s így mint a nyilvánosság és a közérdek organuma **folytonosan fejlődve és megerősödve** áll jövőben is a **közönség szolgálatára.**

A „MAGYARORSZÁG“ előfizetési ára:

SZERKESZTŐSÉG:	Egész évre	14 frt — kr	KIADÓHIVATAL:
VIII. ker.	Felévre	7 „	IV. ker.
Fhg Sándor-utca	Negyedévre	3 „ 50	Rostély-utca
2. sz.	Egy hónapra	1 „ 20	2. sz.

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével
alapított

Hungária műtrágya-, kén- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénssavval feltárt lismert kitünő minőségű műtrágyáit: **csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi s perphosphatokat, párolt csontlisztet,**

— THOMAS-SALAKOT, —

chilisalétromot, kénssavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: **szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát** és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltenek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **VI., Váci-körut 21. sz.** (Iparudvar), hová a levelek és megrendelések intézendők. —
Telefon-szám 882.

1. 27-52.

Nyomatik a kiadó Hussár István könyvnyomdájában Nyitra.

Thomas-salak.